

liter enitescat, et utilitas postulata vires indubitanter assumat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, devotionem quam erga B. Petrum et nos ipsos habere noscimini, attendentes, personas vestras cum omnibus bonis tam ecclesiasticis quam mundanis quæ in præsentiarum laudabiliter possidetis, aut in futurum justis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, sub protectione B. Petri et nostra suscipimus, specialiter autem ecclesiam Sanctæ Mariæ Dealbatæ, ecclesiam Sancti Petri et Sancti Martini, ecclesiam Sancti Nicolai, capellam Sancti Jacobi, capellam Sanctæ Mariæ quæ est in domo Branhanonis, ecclesiam Sancti Martialis, ecclesiam Sancti Joannis de Saviniaco, ecclesiam S. Eleutherii, ecclesiam S. Joannis de Gorionis, ecclesiam Sancti Amantii, ecclesiam Sancti Petri de Quinto, ecclesiam Sancti Salvii de Dalbs, ecclesiam Sancti Sulpitii de Cella, et ecclesiam Sanctæ Mariæ de Salvenes cum pertinentiis earum, sicut eas juste et sine controversia possidetis, vobis et ecclesiæ vestræ auctoritate apostolica confirmamus, et præsentis scripti patrocinio communimus: statuentes ut si vos in aliquo gravari senseritis, libere vobis liceat sedem apostolicam appellare. Nulli ergo omnino hominum liceat personas seu bona vestra temere perturbare, seu hanc paginam nostræ confirmationis et protectionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Laterani, xiv Kal. Novemb., pontificatus nostri anno tertio.

CLIV.

Præposito Sanctæ Mariæ Magdeburgensi chirothecarum usum concedit.

[LUDWIG, *Reliquiæ mss.*, II, 407.]

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio præposito ecclesiæ Beatæ Mariæ in Magdeburg.

Ad universalis Ecclesiæ regimen providentiâ supernæ dispositionis assumpti, sic administrare debemus dispensationis nobis creditæ ministerium, ut oculos apostolicæ sedis saluti ac profectui singulorum invigilet, et eos præcipue ad observationem bonorum operum debeat sollicitius provocare qui sub regulari militia sacram exhibere Domino nituntur servitatem. Cum autem Ecclesia, tibi commissa per felicitis memoriæ N. quondam Magdeburgensem archiepiscopum, regularibus institutionibus per Dei gratiam fuerit informata, et in ea rigor canonicus et regularis observantiæ disciplinæ laudabiliter hactenus, Domino faciente, vigerit, et per ipsam laudabilis honestatis f. agrantiam nonnullæ in partibus illis ecclesiæ sint constructæ, attentius sollicitudini tuæ imminet præcavendum, ne (quod absit!), inimico humani generis suadente, ipsius religionis puritas refrigescat, et fraterna in vobis

A charitas et religionis observantia temporibus tuis sustineat detrimentum. Ideoque discretionem tuam monemus attentius et exhortamur in Domino, et præsentium auctoritate injungimus, quatenus ad ea quæ anteriora sunt jugiter te extendens, circa susceptæ administrationis officium attenta sollicitudine prosequaris, sic subditos tuos salubribus monitiis instruas et horteris, corrigas quæ fuerint corrigenda, ædifices et plantes, ut et Deus in tuis actibus honoretur, et, tuo studio faciente, non solum in ecclesia tua, sed in cæteris ex ea transplantatis, nec non in omnibus de ordine vestro per totam Saxoniam, sicut de jure ad te respectum habere debent, et resecentur vitia et virtutum germina propagentur. Juxta subditorum necessitates et indigentiam apostolicæ sedis censura suæ discretionis moderari consuevit indulgentiam, ut quæ omnibus tenetur prospicere, nullius fortunam vel meritum videatur negligere. Inde est quod nos bonæ conversationis tunc famam favorabiliter prosequentes, desiderio tuo efficaciter concurrimus et assiduum tibi chirothecarum usum concedimus, ne videlicet manus tuas, quas spiritualiter sacris usibus devovisti, alicujus sceditatis tactus commaculet; sed ab astu eas et gelu uredine continui operimenti consuetudo incontaminatas conservet, etc.

CLV.

Monasterii S. Dionysii de Nogento protectionem suscipit, bonaque ac privilegia confirmat.

[*Bullar. Cluniac.*, 92.]

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis SIMONI, priori monasterii Sancti Dionysii de Nogento, ejusdemque fratribus, tam præsentibus quam futuris, regularem vitam professis in perpetuum.

Religiosis desideriis dignum est facilem præbere consensum, ut fidelium devotio celerem sortiatur effectum, et tanto libentius sacræ religionis observantiæ et aliis bonis operibus insistat, quando senserit ab apostolica sede in pio et beato proposito benigne confoveri. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris justis postulationibus gratum impertientes assensum, præfatum monasterium Sancti Dionysii de Nogento, in quo Dominico mancipati estis obsequio ad exemplar felicitis memoriæ prædecessoris nostri Alexandri papæ, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus et præsentis scripti privilegio communimus, statuentes ut quæcunque bona idem cœnobium impresentiarum juste et canonice possidet, aut in futurum concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, seu aliis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant; in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis:

Ecclesiam Beati Hilarii de Nogento cum capellanis et appenditiis suis; burgum S. Dionysii liberum et absolutum ab omni jurisdictione et exa-

ctione alicujus, furnos, piscariam in eadem villa, molendina, nemus de Croisillis et calefactiones de nemoribus comitis et reparationes ad domos proprias, ruricolas circa aquam Eduliæ, et ultra aquam cum propriis meteriis, decimam telonei ejusdem castri; in his omnibus, burgensibus videlicet et rusticis totum dominium præter duellum, ecclesiam Sanctæ Mariæ de Margon, duos modios apud Arcias, ecclesiam de Petra Fixa, ecclesiam Sancti Martini de Brunellis, ecclesiam de Campo Rotundo, capellam Sanctæ Mariæ Magdelicæ de Perraria, ecclesiam de Cidroerillo, ecclesiam Sancti Andree de Fretiniaco, ecclesiam Sancti Albini de alio Campo Rotundo, ecclesiam Sancti Petri de Harponvillario cum appenditiis suis, ecclesiam Sancti Hilarii de Bellonvilla, ecclesiam Sanctæ Anastasiæ de Nonvillario, ecclesiam Sancti Martini de Universio cum appenditiis suis, capellam de Oroneo, ecclesiam de Flacciaco cum appenditiis suis, domum in Carnotensi urbe, et omnia quæ ibidem rationaliter possidetis; rusticos apud Roemvillam et quæcunque alia in Carnotensi parochia canonice possidetis; ecclesiam Sancti Petri de Bosvillette cum appenditiis suis, quæ in eadem parochia sita est; ecclesiam Sancti Petri de Cetone cum burgo, et molendinis et furno, et rusticis et appenditiis suis; ecclesiam Sancti Vulphacii cum appenditiis suis, et quæcunque in Cænonanica parochia possidetis; ecclesiam Sancti Martini de Berzelis, ecclesiam Sancti Petri de Brueria, ecclesiam Sancti Andoenis de Verreriis, ecclesiam Sancti Martini de Beloup cum appenditiis suis, ecclesiam de Gimagiis, ecclesiam Sanctæ Mariæ de Bure, ecclesiam de Fudentivilla prope Mauritaniam cum quadam parte decimæ; decimam de Burethe, ecclesiam Sancti Petri et Sancti Joannis de Mannis cum Agripennoprato; decimas apud Cerbon, ecclesiam de Comblou; decimas apud Corgon, ecclesiam Sancti Martini de Loisel, ecclesiam Sancti Præsceti, ecclesiam Sancti Gervasii de Fannis, ecclesiam Sancti Germani de Loscio cum capellanis et appenditiis suis, ecclesia scilicet Beatæ Mariæ, et ecclesiam Beati Maenti et ecclesiam Sancti Joannis, quæ sunt positæ in Mauritani Castro.

Decimam telonei de Mauritania cum furno; decimam pasnagii de Resnou, et de eodem nemore calefactiones, et reparationes domorum monachorum de Loscio; quidquid juris habetis in ecclesia Sancti Hilarii juxta Sanctam Ceronam; decimam de Fésvallo, decimam apud Ortum robur, decimam apud Lineroles, decimam de Corbeon, et quidquid juris habetis in parochia Sagiensi, in cœmeteriis primitiis Burgensibus, molendinis, in agris, pratis sive aliis possessionibus, vobis auctoritate sedis apostolicæ confirmamus. Liceat etiam vobis in ecclesiis vestris presbyteros eligere, et diœcesano episcopo præsentare; qui si idonei fuerint, ab ipso gratis et absque pravitate aliqua curam animarum suscipiant, eique de plebis cura rationem reddant, vobis

A autem pro rebus temporalibus debitam subjectiōnem exhibeant. Adjicientes insuper, auctoritate apostolica prohibemus, ut nulli archiepiscopo vel episcopo liceat in prædictum monasterium vel in vos interdicti vel excommunicationis sententiam promulgare, aliquasque consuetudines ibi exigere, seu alicujus gravaminis causa manum apponere, vel missas publicas, seu stationes sine assensu vestro celebrare, quatenus ab omni servitii sæcularis infestatione securi, omni gravamine mundanæ oppressionis remoti, in sanctæ religionis observatione seduli ac quieti, Domino annuente, permaneat. Si vero in atrio vestro, vel in sanguinis effusione, vel in verborum illatione, sive in aliquo hujusmodi violentiam contigerit irrogari, forte nequaquam propter hoc a divinis ecclesia prohibeatur officiis.

B Libertates siquidem et immunitates, nec non antiquas et rationabiles consuetudines, vestro monasterio concessas et hactenus observatas, ratas habemus, easque futuris temporibus illibatas manere sancimus. Chrisma vero, oleum sanctum, consecrationes altarium seu basilicarum, ordinationes clericorum qui ad sacros ordines fuerint promovendi, et cætera ecclesiastica sacramenta a diœcesano suscipiatis episcopo, siquidem Catholicus fuerit et gratiam et communionem apostolicæ sedis habuerit, et ea gratis et absque pravitate aliqua vobis voluerit exhibere, alioquin vobis liceat quemcumque malueritis adire antistitem Catholicum, qui nimirum nostra fultus auctoritate, quod postulatur indulgeat. Sepulturam præterea ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni et extreme voluntati qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati sint, nullus obsistat, salva tamen justitia illarum ecclesiarum a quibus corpora mortuorum assumuntur. Ecclesiarum vestrarum decimas quæ a laicis obtinentur, si secundum Dominum eorum potestati subtrahere vestræ religionis reverentia poterit, ad vestram et pauperum gubernationem vobis liceat possidere. Præcipimus etiam ut omnes ecclesiæ seu capellæ vestræ et cœmeteria sint omnis exactionis immuniâ, præter consuetam episcopi paratam et justitiam in presbyteros, si adversus sui ordinis offenderint dignitatem. Prohibemus etiam ut, infra fines parochiarum vestrarum, nullus ecclesiam vel oratorium sine assensu vestro ædificare præsumat, salvis tantum privilegiis Romanorum pontificum. Sancimus insuper ut donationes et alienationes, quæ de possessionibus capituli vestri et locorum vestrorum, absque consensu ipsius capituli vel majoris partis et sanioris, a quadraginta annis infra illicite factæ sunt, legitime revocentur, et ne de cætero taliter fiant auctoritate apostolica prohibemus.

C Confirmamus etiam ne cellarum vestrarum, ubilibet positarum, fratres, pro qualibet interdictione vel excommunicatione, divinatorum officiorum suspensionem patiantur; sed tam monachi ipsi et sa-

multi eorum, et qui se monasticæ devotioni devoverunt, clausis ecclesiarum januis..... non admis-
sis, divinæ servitutis officia celebrent, et sepulturæ
debita peragant. Concedimus etiam vobis laicos
seu clericos sæculares liberos et absolutos, nisi pro
certis criminibus excommunicati sint, ad conver-
sionem seu sepulturam per loca vestra suscipere.
Pro altaribus quoque et ecclesiis vestris nulli epi-
scoporum facultas sit gravamen aliquid vobis,
aut molestias irrogare, sed quidquid juris in eis
habuistis, canonicè in futurum habeatis. Inhibemus
etiam ne terras seu possessiones alias et thesauros
ecclesiarum vestrarum liceat alicui vendere, seu alio
modo alienare, vel loco pignoris obligare, vel alicui
fratrum vestrorum fidei iurare, absque consensu ca-
pituli vestri, aut majoris et sanioris partis; quod
si factum fuerit, decernimus irritandum. Paci quo-
que et tranquillitati vestræ paterna in posterum sol-
licitudine providere volentes, auctoritate apostolica
prohibemus, ut infra clausuras locorum seu gran-
giarum vestrarum, seu cæmeteriorum ambitum,
nullus violentiam, seu furtum committere vel saeri-
legium, ignem apponere, hominem capere vel inter-
ficere, aut quamlibet personam ausu temerario læ-
dere audeat.

Decernimus ergo ut nulli omnino hominum fas
sit præfatum monasterium et loca ei subdita te-
mere perturbare, aut eorum possessiones auferre,
aut ablata temere retinere, minuere, seu quibus-
libet vexationibus fatigare, sed omnia integre
conserventur eorum, pro quorum gubernatione ac
sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis
profutura, salva sedis apostolicæ auctoritate et
Cluniacensis monasterii ad quod spiritualiter spec-
tat debita reverentia. Si qua igitur in futurum
ecclesiastica sæcularisve persona, hanc nostræ
constitutionis paginam sciens, contra eam temere
venire tentaverit, etc.

CLVI.

*Mauritio episcopo Parisiensi hoc privilegium asserit,
ut quotiescunque decanatus vacaverit, redditum
ejus percipiat.*

[THEODORI Pænitentiale, II, 640.]

CLEMENS MAURITIO Parisiensi episcopo.

Ex quodam scripto authentico exhibitio nobis
didicimus, quod, cum causa quæ inter te et cano-
nicos Ecclesiæ tuæ super redditibus decanatus,
dum vacaret, percipiendis, emergerat, venerabili
fratri nostro Remensi archiepiscopo sanctæ Sabinæ
cardinali, tunc Senonensi archiepiscopo a felicitis
recordationis Alexandro papa prædecessore nostro
commissa fuisset, decanus, et cantor, et quamplu-
res canonici ejusdem Ecclesiæ infra diem tibi et
canonicis ab ipso archiepiscopo assignatam in do-
mo tua nova eadem præsentè archiepiscopo conve-
nerunt, et se causæ illi renuntiasse penitus, et in
tuæ voluntatis arbitrio posuisse, ac omnes alios cano-
nicos in pleno capitulo communiter fecisse, idi-
psum coram sæpèdicto archiepiscopo sunt confes-

si. Nolentes igitur quod imposterum super hoc li-
tigium indebite suscitetur, renuntiationem quæstio-
nibus illis, sicut a capitulo tuo coram prædicto
archiepiscopo facta est spontanea voluntate, et ha-
ctenus observata, et in scripto ejusdem archiepi-
scopi facto exinde continetur, ratam habemus, et
auctoritate apostolica confirmamus: statuentes, ut
nulli omnino hominum, etc.

CLVII.

*Petente Mauritio, episcopo Parisiensi, concordiam
inter Stephanum quondam episcopum et Theobal-
dum archidiaconum compositam conservari ju-
bet.*

[THEODORI Pænitentiale, II, 718, ubi revocatur lec-
tor ad privilegia Eugenii III et Alexandri III de
eadem re episcopo Parisiens' concessa. Vide Pa-
tologiae tit. CLXXX et CC.]

CLVIII.

*Mauritio episcopo (Parisiensi) scribit, mirari se, quod
archiepiscopus Senonensis parochianos ejus, et eo
nesciente et inrequisito, ad alios iudices mittat,
interdum et propriæ sententiæ definitionem con-
demnet. Concedit, et ut liceat ei sententiam salva
appellatione promulgatam ipso jure proponere, et
parochianis, ne coram iudicibus sic datis respon-
deant, prohibere.*

[THEODORI Pænitentiale, II, 563.]

CLEMENS MAURITIO episcopo.

Cum ex auctoritate canonum liqueat quid archie-
piscopis jure metropolitico debeatur, et scriptum
sit, ne quis terminos alienos usurpet, mirabile ge-
rimus et satis reprehensibile judicamus, quod ve-
nerabilis frater noster archiepiscopus Senonensis
parochianos tuæ jurisdictioni subjectos, te nesciente
et inrequisito, quosdam ad alios iudices mittit, in-
terdum et propriæ sententiæ definitionem condem-
nat. Sane quia hoc inhibitum prohibitione cano-
nica reperitur, salvo eo quod de articulo appella-
tionis excipitur, et sententia a non suo iudice lata
nihil obtinet firmitatis, fraternitati tuæ præsentibus
litteris duximus concedendum, ut liceat tibi sen-
tentiam taliter promulgatam ipso jure proponere
et parochianis tuis, ne coram iudicibus sic datis re-
spondeant, prohibere.

Nulli ergo, etc.

CLIX.

*Petente Alphonso, Castellæ rege, in civitate Placen-
tina sedem episcopatum constituit, diocesiumque a
rege institutam confirmat.*

[FERNANDEZ, Historia y Annales de Plasencia,
p. 23.]

CLEMENS episcopus, servus servorum Dei, cha-
rissimo in Christo filio illustri regi Castellæ AL-
PRONSO, salutem et apostolicam benedictionem.

Tunc Dei beneplacitum in humanis impletur ac-
tibus, cum corda principum ad hoc conspicimus
viribus totis intendere, ut cultus divini nominis di-
latetur, et inimici fidei catholicæ conterantur. Unde
nos qui quorumlibet pia desideria quadam mana
sollicitudinis adjuvare tenemur, tanto ad conceptio-
rum executionem eos volumus diligenti adhorta-